

Elérkezett a sorsfordulatunk órája?

Írta: dr. Munkácsi Ernő, a Pesti Izr. Hitközség főügyésze.

A magyar zsidóság elaléltan szomjúhozza igazságát. Nemcsak, a zsidótörvények, de a törvényen túlmenő intézkedések is, helyi és törvényhatósági rendelkezések napról-napra újabb korlátozást, újabb megalázást jelentenek számára. Kenyeréből mind többet és többet vágnak le és jóformán nincs az a nap, amely újabb bajt újabb szomorúságot nem jelentene. A közügyek intézéséből kizárták, jelentékeny része máris elvesztette a magángazdaságból nyert megélhetését és akik még megmaradtak, azok alatt nemcsak a talaj ingadozik, de a zsidóellenes irányzatnak folyton növekedő gyűlölethulláma alatt meggyengült a hitünk, hogy érdemes-e még dolgozni? Akiben megmaradt az akaraterő és a teremtményi készség, kivándorolna, de nem tud. A határ az ég minden táján le van zárva, a horizont az egész körben vésztyjósloán sötét. Ebben az elhagyatottságban és reménytelenségben a magyar zsidóságnak egyedüli lelki éltetője: igazságába vetett dacos hite. Ha százszorosán is söpri a gyűlölethullám áradata, úgy érzi, hogy mindez igaztalan vádaskodás: „Nem voltunk sem jobbak, sem rosszabbak, mint a többi magyarok” – mondjuk magunkban. Úgy érezzük, hogy szerencsétlenségünk pohara a beteléshez közeledik és az apokaliptikus idők lidércnyomásában széles rétegek között elterjedőben van a messiási csodahit. Nagyon sokan úgy érzik, hogy a szenvedések végük felé közelednek, jön a várva-várt csoda és hitük szerint: a megérdemelt megváltás.

De a magyar zsidóság erre a sorsfordulatra tényleg reászolgált-e? Elérkezett-e az idő, amikor a történelem igazságszolgáltatásából me g születhetik a nagy megváltás?

A zsidó történelem évezredei felett megváltozhatatlan erkölcsi útmutatóként lebeg a jótett és jutalom, a bűn és bűnhődés vas-következetes igazsága. Ez volt a zsidóság történelemfilozófiája úgy a kezdeti időkben, mint azontúl mindvégig. A mózesi tanítás az áldás és átok kettős feltárásában, már a nemzeté alakulás pillanatában megjósolta a zsidóság jövődjének útját. Szerencse és boldogulás fogja kísérni, ha hű lesz a lényét képező isteni-erkölcsi törvényekhez. Szétszórás, számkivetés és pusztulás fogja sújtani, ha nem követi azokat. Júda és Izrael története – ahogy azt a Biblia könyvei elénk tárják – az isteni igazságszolgáltatás e történeti gondolatának egymásba fonódó láncszemei. Ha Izrael hű volt Istenéhez, megértette és követte állami és társadalmi létének etikai, morális törvényeit, boldogult. Ha hűtlenkedett – a történelem Istene elfordult tőle és sújtotta. S a büntetés gyakran jelent meg hódító, félelmetes uralkodó alakjában, aki Isten nevében sújtotta végig a megtévedt népet a történelem feltartóztatlan ostorcsapásaival-

Ennek a történelmi gondolatnak hirdetői a próféták is, akik

látva látják a szociális egyenlőtlenséget, a nagyok felfuvalkodását* az igazságtalanság érvényesülését, szóval mindazt, *ami a zsidóság lényének, elhivatottságának szociális tartalmával ellenkezik.* Küzdenek ellene és hirdetik a bűnök következményeiként eljövendő pusztulást. Senki sem hallgat rájuk. *Csak akkor értik meg, amikor már késő van,*

A zsidó állam megszűnését követő évezredekben is ez volt történelmünk vezérfonala. *Számtalanszor ismétlődött meg, hogy egyesek gazdagsága, fényűzése, érvényesülési vágya, amely gyakran a hitehagyás útján tört kielégüléshez – irigységet, megtorlást és pusztulást hozott az egész közösségre, azokra is, akik nem voltak részesei ezeknek az eltévelyedéseknek.* A nagy sorscsapások mögött mindig megtaláljuk a főbenjáró bűnöket is, amelyek kihívták az *Igazság kiegyenlítő pallosát.*

S ha e történelemszemlélet útján elérkezünk a mához, felvetjük a kérdést:

eljutott-e a magyar zsidóság sorsának mélypontjához, ahonnan az út már csak felfelé vezet? Kérdemeltük-e már a csodát, amely megpróbáltatásainknak véget vet?

Nem lesz népszerű a válasz, de az igazság hirdetőjét gyakran követték meg.

Tegyük kezünket szívünkre és halkan, némán nézzünk körül sorainkban. Nyissuk ki szemünket, hogy lássunk, és füleinket, hogy halljunk. Nézzünk oda is, ahova nem szeretünk tekinteni és halljunk olyasmit is, ami előtt süketnek tettük magunkat. Hát nem a bűnök bűne, hogy a magyar Izrael megpróbáltatásainak kritikus óráiban nem akarjuk felismerni a valóságot és annak következményeit?! *Egység helyett szétdaraboltság, társadalmi kiegyenlítődéssé helyett az ellentétek szakadéka, segítőkészséggel szemben szűkkeblűség és rövidlátó elzárkózás!!! Megérdemeltük-e az isteni csodát, amikor azt látjuk, hogy sorainkban dül a fegyelmetlenség, a pártütés?* A szegények a gazdagok javait áhítozzak s a gazdagok – szórványos kivételektől eltekintve –, azt hiszik, hogy *a veszedelemből egyenkint kimenthetik jószágukat.* Nem tanultunk az évezredek tapasztalataiból, amelyeken véres fonalként húzódik végig, hogy Izraelben nemcsak mindenki társ, de minden bűnös bűnéért a többi is felel. Amikor a magyar zsidóságnak még most is tekintélyes vagyona van, ugyanakkor hittestvérek tízezrei éheznek és lesóványodott testüket rongyok takarják. *Nem égbekiáltó bűn-e, hogy a nagy sorscsapások élviselhetésére alakult egyetlen egységes zsidó intézmény, a Pártfogó Iroda, anyagi fedezet hiányában nem tudja kellően feladatát teljesíteni és ahelyett, hogy mindenki áldozna ezen az oltáron, tehetségéhez képest, az intézmény vezetői kétségbeesve látják, hogy felhívásaikat nem követte kellő megértés és ez az egyetlenegy átfogó szociális intézményünk maróí-holnapra koldulja össze létének minimális feltételeit?*

Nem botrányos-e, hogy emberies, szenvedéseinkben velünk érző keresztény polgártársainknak kell figyelmeztetni arra, hogy a zsidóságból származó, de cselekedeteikkel a zsidók sorsközösségét megtagadó „*lumpenproletárok*” megtöltik a *szórakozás helyeit* és alkalmat szolgáltatnak arra, hogy ellenségeink örömmel állapíthassák meg, hogy a zsidóságnak egykor oly nagyra tartott erkölcsi érzéke, *eltompult.*

S micsoda eltévelyedés, hogy még most is tömegesen hiszik, hogy hitük áruba bocsátásával menlevelet kapnak, *amellyel ők, és csakis ők fognak boldogulni*, nem törődve *árulásuknak* az egész közösségre kiható vészes következményeivel?

Egyformán bűnösök azok, akik tisztában vannak azzal, hogy nem hivatottak a vezetésre és mégis a fórumra tódulnak, – mint azok, akiket tehetségük, múltjuk és társadalmi összeköttetések arra rendelnek, hogy az élcsapatba jelentkezzenek, de kényelem-szeretetből, opportunizmusból a kellemes visszahúzódást választják.

Bizony mondom néktek hittestvéreim, amíg így fest a magyar zsidóság valódi tükre, hiába ostromoljuk az Eget, a megváltó csodának ideje még nem érkezett el. Úgy látszik, hogy a magyar zsidóságnak még lejjebb kell szállani a szenvedések mélységeibe vezető lépcsőkön, – hogy felismerje kötelezettségeit.

Pedig a megváltás útja nem titkos ösvény, hanem nyitott országút, amelyre mindenki rátalálhat a *Próféta* évezredes tanításaiban. *Nem-e az a kötelességed, hogy*

*„megnyisd a gonoszságnak bilincseit,
az igának kötelékeit megoldjad,
és szabadon bocsássad az elnyomottakat,
hogy minden igát széttépjenek.*

*Nem az e, hogy az éhezőnek megszegjed kenyeredet,
és a szegény bujdosókat házadba bevigyed,
ha meztelent láatsz, felruházzad
és testvéredtől ne húzódjál vissza?*

*Akkor felhasad, mint hajnal a te világosságod,
és meggyógyulásod gyorsan kivirágzik.
Igazságod előtted jár
és az Úr dicsősége kövei.”*
(Ézsaiás 58. 6-8.)

Igen, csak ha ezeket a tanításokat megértjük és követjük, *csak akkor fog felvirradni a mi világosságunk. Ha Izrael, aki évezredekkel ezelőtt a szociális igazságokat a világnak adta, nem lesz hűtlen saját szellemi egyéniségéhez.*

Ha megértjük századunkat, amelynek vezéreszméi: a szervezés és a vagyoni kiegyenlítődés, amely két eszme a tömegeket és a tömegmozgalmakat uralja.

Ha ezeket, sajátmagunk igazságait a magunk körében megvalósítjuk, csak akkor fogunk elérkezni az idők teljességéhez, csak akkor fog megvalósulni a zsidóság számára is a történelmi igazságtétel.

És ez nem kenetteljes prédikáció, hanem élő valóság. A magyar zsidóság mai nemzedéke látta körülöttünk államok keletkezését és azoknak hirtelen pusztulását. Meg kellett semmisülniök, mert nem alapultak igazságon. S a történelem istene előtt nincs kivétel! Ne csak higyjünk az igazság diadalában, de valósítsuk is meg az igazság érvényesülését saját sorainkban és akkor sorsfordulatunk órája nem késheet sokáig.